

DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2022/1634

ze dne 16. září 2022

o vnitřních zárukách redakční nezávislosti a transparentnosti vlastnictví v odvětví sdělovacích prostředků

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nezávislé mediální služby hrají na vnitřním trhu jedinečnou úlohu. Představují rychle se měnící a hospodářsky významné odvětví a zároveň poskytují občanům i podnikům přístup k pluralitě názorů a ke spolehlivým zdrojům informací, a plní tak funkci „veřejného strážce“, která je v obecném zájmu.
- (2) V demokratických společnostech hrají mediální služby klíčovou úlohu, neboť poskytují informace, které jsou veřejným statkem. Aby poskytovatelé mediálních služeb mohli plnit takto zásadní společenskou úlohu a prosperovat na trhu, musí mít možnost poskytovat své služby svobodně a nezávisle na otevřeném a transparentním trhu, který umožňuje pluralitu mediálních aktérů a názorů.
- (3) Poskytovatelé mediálních služeb požívají ochrany nejen podle pravidel Unie upravujících vnitřní trh, ale také podle článku 11 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), neboť jsou důležití z hlediska uplatňování práva na svobodu projevu a informací. Článek 11 Listiny rovněž stanoví, že musí být respektována svoboda a pluralita sdělovacích prostředků a že právo na svobodu projevu zahrnuje svobodu přijímat a rozšiřovat informace bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice členských států. Řádné fungování vnitřního trhu mediálních služeb má navíc přímý dopad na právní stát a demokracii, což jsou základní hodnoty Unie zakotvené v článku 2 Smlouvy o Evropské unii.
- (4) Úbytek příjmů z reklamy v posledním desetiletí, k němuž došlo zejména v důsledku nárůstu distribuce mediálního obsahu a změny spotřebních návyků, odčerpává finanční zdroje z odvětví tradičních sdělovacích prostředků, což ovlivňuje jeho udržitelnost a následně rovněž kvalitu a rozmanitost nabízeného obsahu. Tento trend svědčí o tom, že trh není schopen zajistit udržitelné výnosy nezávislého zpravodajství a kvalitní žurnalistiky, které jsou veřejnými statky a pomáhají bojovat proti dezinformacím.
- (5) Jak je uvedeno v evropském akčním plánu pro demokracii ⁽¹⁾, Komise předložila řadu iniciativ na podporu svobody a plurality sdělovacích prostředků. Přijala doporučení o zajištění ochrany, bezpečnosti a posílení postavení novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků v Evropské unii ⁽²⁾. Předložila rovněž návrh směrnice ⁽³⁾ a doporučení ⁽⁴⁾ o ochraně osob, které se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo

⁽¹⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o evropském akčním plánu pro demokracii (COM(2020) 790 final).

⁽²⁾ Doporučení Komise (EU) 2021/1534 ze dne 16. září 2021 o zajištění ochrany, bezpečnosti a posílení postavení novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků v Evropské unii (Úř. věst. L 331, 20.9.2021, s. 8).

⁽³⁾ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně osob, které se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategickými žalobami proti účasti veřejnosti“) (COM(2022) 177 final).

⁽⁴⁾ Doporučení Komise (EU) 2022/758 ze dne 27. dubna 2022 o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategické žaloby proti účasti veřejnosti“) (Úř. věst. L 138, 17.5.2022, s. 30).

zneužívajícími soudními řízeními („strategickými žalobami proti účasti veřejnosti“). Kromě toho Komise provedla několik opatření na podporu oživení a transformace mediálního a audiovizuálního odvětví v rámci Akčního plánu pro média a audiovizuální odvětví ⁽⁵⁾. Komise rovněž pozorně sleduje provádění a uplatňování důležitých právních předpisů upravujících mediální odvětví, zejména směrnice o audiovizuálních mediálních službách ⁽⁶⁾ a směrnice o autorském právu ⁽⁷⁾.

- (6) Komise předložila legislativní návrh nařízení, kterým se stanoví společný rámec pro mediální služby na vnitřním trhu (Evropský akt o svobodě sdělovacích prostředků). Tento návrh stanoví řadu záruk v právu Unie, jejichž cílem je ochrana plurality sdělovacích prostředků a redakční nezávislosti na vnitřním trhu. Toto doporučení doprovází navrhované nařízení jako nástroj s okamžitým účinkem na podporu redakční nezávislosti a transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků.
- (7) Komise zároveň na doplnění právních předpisů aktivně podporuje samoregulační iniciativy samotného mediálního odvětví, jak je to zdůrazněno v akčním plánu pro evropskou demokracii. Součástí tohoto úsilí je i toto doporučení.
- (8) Mediální průmysl má v oblasti samoregulace dlouholetou tradici, a přijal v této oblasti již celou řadu iniciativ. Na základě těchto iniciativ a s přihlédnutím k rozmanitosti právních tradic a přístupů v jednotlivých členských státech je možno určit dobrovolné postupy, které by poskytovatelé mediálních služeb mohli dodržovat, aby zlepšili svou odolnost a lépe odolávali politickému a hospodářskému tlaku. Toto odvětví by se mohlo zapojit do diskuse o těchto dobrovolných postupech a zároveň ponechat na poskytovatelích mediálních služeb, aby se svobodně rozhodli, které postupy budou vyhovovat jejich individuálním potřebám a obchodním modelům, zejména s přihlédnutím ke specifickým potřebám mikropodniků a malých a středních podniků ve smyslu článku 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ⁽⁸⁾.
- (9) Aby mohli občané uplatňovat svá demokratická práva, musí být schopni důvěřovat informacím, které jsou jim poskytovány. Musí mít přístup k pluralitě názorů a ke spolehlivým zdrojům informací, aby si mohli utvářet vlastní názory a přispívat k demokratickým procesům. Přístup k důvěryhodným informacím je neméně důležitý i pro schopnost podniků přijímat informovaná rozhodnutí.
- (10) Evropští poskytovatelé mediálních služeb jsou stále častěji vystavováni nepatřičným zásahům do jednotlivých redakčních rozhodnutí, a to i ze strany soukromých vlastníků a akcionářů, což má nepříznivý dopad na redakční svobodu a schopnost poskytovat nezávislé zpravodajství, a tudíž i na dostupnost důvěryhodných informací pro uživatele médií. Nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků z roku 2022 vykazuje vysoké riziko nepatřičného komerčního a vlastnického vlivu v několika členských státech ⁽⁹⁾. V digitálním věku má vzhledem ke zvýšené možnosti snadného přístupu k informacím, které poskytují poskytovatelé mediálních služeb usazení v jiných členských státech, zásadní význam podpora osvědčených postupů na úrovni EU s cílem zajistit, aby se k občanům a podnikům v Unii dostával nezávislý a rozmanitý obsah v oblasti zpráv a informací o aktuálních událostech, který jim umožní utvářet si vlastní názory a provádět informovaná rozhodnutí, což přispěje k fungování veřejné sféry na vnitřním trhu.

⁽⁵⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Evropská média v digitální dekádě – Akční plán na podporu oživení a transformace“ (COM/2020/784 final).

⁽⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu (Úř. věst. L 303, 28.11.2018, s. 69).

⁽⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES (Úř. věst. L 130, 17.5.2019, s. 92).

⁽⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Úř. věst. L 182, 29.6.2013, s. 19).

⁽⁹⁾ Nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků (2022), úplná zpráva, s. 67 a následující.

- (11) Redakční nezávislost chrání redaktory a novináře před střetem zájmů a pomáhá jim odolávat nepatřičným zásahům a nátlaku. Je proto nezbytným předpokladem pro vytváření a šíření objektivních informací a základním prvkem svobody sdělovacích prostředků. Umožňuje poskytování a přijímání nezávislých a pluralitních mediálních služeb občany a podniky v celé Unii. To je důležité obzvláště pro poskytovatele mediálních služeb, kteří poskytují obsah v oblasti zpráv a informací o aktuálních událostech ohledu na jeho formát (včetně dokumentárních filmů a časopisů zabývajících se těmito tématy). Doporučení týkající se dobrovolných opatření v oblasti redakční nezávislosti jsou proto určena právě těmto poskytovatelům.
- (12) Někteří poskytovatelé mediálních služeb v této souvislosti již zavedli opatření, standardy nebo mechanismy v oblasti správy a řízení společností, jako jsou například redakční charty nebo kodexy, případně etické výbory na ochranu redakční nezávislosti. V některých zpravodajských médiích mohou novináři ovlivnit volbu svého šéfredaktora, případně dokonce změny vlastnictví sdělovacích prostředků. V některých mediálních společnostech mají novináři postavení akcionářů a mohou se podílet na strategickém rozhodování a na rozdělování ekonomických zisků. V několika členských státech jsou některá z těchto firemních opatření uložena určitým typům poskytovatelů mediálních služeb ze zákona ⁽¹⁰⁾. Tyto a další příklady záruk by měly posloužit jako zdroj inspirace pro dobrovolná opatření a jako základ průběžných diskusí zúčastněných stran o tom, jak zlepšit ochranu redakční nezávislosti.
- (13) Je sice legitimní, aby si vlastníci soukromých médií zvolili dlouhodobé redakční směřování a rozhodovali o něm, je však nezbytné zajistit, aby redaktori mohli ve své každodenní práci nezávisle referovat o zprávách a aktuálních událostech. Redaktori by totiž měli při přijímání jednotlivých redakčních rozhodnutí vycházet ze zpravodajského výzkumu a hodnocení a z významnosti daných informací pro čtenáře; měli by mít rovněž možnost svobodně vyjadřovat kritické názory bez obav z postihu. Je zapotřebí vyváženého přístupu spočívajícího v řízení ze strany průmyslu s cílem podporovat redakční nezávislost a zároveň uznávat legitimní práva a zájmy soukromých vlastníků poskytovatelů mediálních služeb jak z hlediska svobody podnikání, tak z hlediska jejich vlastní svobody projevu.
- (14) Samoregulace sdělovacích prostředků a standardy novinářské etiky jsou účinnými nástroji, které posilují postavení novinářů a pomáhají jim odolávat nepřiměřeným tlakům, a to i politické a obchodní povahy, čímž se zvyšuje důvěra veřejnosti ve sdělovací prostředky ⁽¹¹⁾. Uplatňování standardů novinářské práce v celé Unii je však možné zlepšit. Nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků z roku 2022 poukazuje na nedostatky v účinném provádění samoregulace ⁽¹²⁾.
- (15) Projekt „Mediální rady v digitálním věku“ financovaný Uníí navíc konstatoval, že mediální nebo tiskové rady má k dispozici jen o něco více než polovina členských států ⁽¹³⁾. Tyto rady se v těchto členských státech vzájemně liší velikostí, rozsahem činností i druhem právní identity nebo uznáváním podle vnitrostátního práva, což může mít vliv na jejich skutečnou úlohu. Zástupci mediální komunity v těch členských státech, kde nejsou mediální nebo tiskové rady dosud zřízeny, často postrádají motivaci k jejich založení.
- (16) Toto doporučení navrhuje poskytovatelům mediálních služeb nevyčerpávající a nekumulativní katalog dobrovolných opatření a strategií s cílem zaručit nezávislý proces tvorby zpravodajského obsahu. Doporučovaná opatření se týkají klíčových prvků tohoto procesu, počínaje podmínkami pro nezávislou tvorbu redakčního obsahu přes zmocnění novinářů k účasti na rozhodnutích, která mají zásadní význam pro fungování sdělovacích prostředků, až po strategie pro zajištění dlouhodobé stability produkce zpravodajského obsahu.
- (17) Žádná část tohoto doporučení, které je ze své podstaty nezávazné, by neměla být vykládána tak, že ovlivňuje volný pohyb služeb na vnitřním trhu nebo svobodu projevu a informací včetně svobody tisku, případně že zasahuje do redakční svobody nebo svobody podnikání. Vnitřní záruky by v žádném případě neměly být považovány za

⁽¹⁰⁾ Například ve Francii se jedná o zákon č. 2016-1524 (takzvaný „Loi Bloche“) a v Portugalsku o zákon č. 1/99 ze dne 13. ledna.

⁽¹¹⁾ Doporučení CM/Rec(2018)1 Výboru ministrů členským státům o pluralitě sdělovacích prostředků a transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků.

⁽¹²⁾ Nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků (2022) (úplná zpráva), s. 82.

⁽¹³⁾ R.A. Harder a P. Knapen, Media Councils in the Digital Age: An inquiry into the practices of media self-regulatory bodies in the media landscape today, vzw Vereniging van de Raad voor de Journalistiek, Brusel, 2021.

opatření, která zbavují vlastníky sdělovacích prostředků jejich úlohy při stanovování strategických cílů a při podpoře růstu a finanční životaschopnosti jejich společností. Kromě toho by měla být uznána vedoucí úloha, kterou při vytváření vnitřních záruk a samoregulačních nástrojů hrají poskytovatelé mediálních služeb a novináři.

- (18) Toto doporučení je založeno na výměně informací s dotčenými zúčastněnými stranami, zejména s novináři, mediálními společnostmi a jejich sdruženími. Vychází z diskusí na Evropském fóru zpravodajských médií⁽¹⁴⁾, zejména z jeho druhého ročníku konaného dne 29. listopadu 2021, na němž probíhala diskuse o průmyslové transformaci mediálního odvětví a souvisejících výzvách⁽¹⁵⁾. Zohledňuje rovněž stávající iniciativy v daném odvětví, například iniciativy „Journalism Trust Initiative“ organizace Reportéři bez hranic a jejich partnerů, jejichž cílem je podporovat zdravější informační prostor podporovaný odvětvovými standardy.
- (19) Doporučená opatření vycházejí z iniciativ, které testují nové obchodní modely a spolupráci, jako jsou například iniciativy financované v rámci akce partnerství žurnalistiky podporované v rámci programu Kreativní Evropa⁽¹⁶⁾. Vycházejí rovněž z režimů finanční podpory a priorit uvedených v Akčním plánu pro média a audiovizuální odvětví, které jsou součástí snah o podporu odvětvového ekosystému pro zpravodajská média na úrovni EU. Někteří poskytovatelé mediálních služeb se navíc uchýlili ke strukturám řízení, v nichž je celý jejich kapitál nebo jeho část v držení neziskových subjektů, jako jsou například svěřenské fondy nebo nadace, které v některých případech hrají důležitou úlohu při jmenování správních rad a šéfredaktorů; má se za to, že to v dlouhodobém měřítku slouží k zachování redakční nezávislosti poskytovatele. Mezi další mechanismy správy a řízení s obdobnými cíli patří akcionářské dohody novinářů, kdy redakční zaměstnanci nebo jejich zastupující orgány ovládají část akcií nebo mají pravomoc zamítnout vstup nového ovládajícího akcionáře, který může ovlivnit redakční nezávislost. Na základě těchto skutečností odkazují doporučená opatření na možné přístupy, které mohou poskytovatelé mediálních služeb zvážit, aby zvýšili svou udržitelnost a tím i odolnost vůči politickým a tržním tlakům, a konstatují, že jako hospodářské subjekty mají i nadále nejlepší předpoklady k rozvíjení obchodních modelů, které odpovídají jejich cílům a kapacitám v závislosti na segmentech trhu, na něž se zaměřují.
- (20) Cílem tohoto doporučení je rovněž dále podporovat transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků v celé Unii. Mezinárodní normy⁽¹⁷⁾ a právní předpisy Unie v oblasti sdělovacích prostředků v současné době doporučují členským státům přijímat odvětvová opatření ke zvýšení transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků. Zejména čl. 5 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU⁽¹⁸⁾ uznává, že členské státy mohou od poskytovatelů mediálních služeb spadajících do jejich pravomoci požadovat, aby zpřístupnili informace o své vlastnické struktuře, včetně informací o svých skutečných majitelích, v souladu s obecnými pravidly transparentnosti skutečného vlastnictví stanovenými ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849⁽¹⁹⁾. Doporučení Rady Evropy z roku 2018 o pluralitě sdělovacích prostředků a transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků vyzývá členské státy, aby zavedly rámce pro zveřejňování přesných a aktuálních informací týkajících se přímého a skutečného vlastnictví sdělovacích prostředků. Komise navíc spolufinancuje vývoj projektu Euromedia Ownership Monitor, jehož cílem je vytvořit škálovatelnou databázi s možností vyhledávání poskytující bezplatné a uživatelsky vstřícné informace o vlastnictví sdělovacích prostředků v celé Unii.

⁽¹⁴⁾ Evropské fórum zpravodajských médií bylo zřízeno Komisí v rámci Akčního plánu pro média a audiovizuální odvětví s cílem posílit v otázkách souvisejících se sdělovacími prostředky spolupráci se zúčastněnými stranami.

⁽¹⁵⁾ Záznamy a shrnutí této akce jsou k dispozici zde: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/european-news-media-forum-industrial-transformation-glance>.

⁽¹⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/818 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program Kreativní Evropa (2021–2027) a zrušuje nařízení (EU) č. 1295/2013 (Úř. věst. L 189, 28.5.2021, s. 34).

⁽¹⁷⁾ Doporučení CM/Rec(2018)1 Výboru ministrů členským státům o pluralitě sdělovacích prostředků a transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků.

⁽¹⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/13/EU ze dne 10. března 2010 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) (Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 73).

- (21) Opatření zvyšující transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků vůči široké veřejnosti by byla důležitá s ohledem na zvláštní povahu mediálních služeb jako veřejného statku⁽²⁰⁾. Vzhledem k tomu, že sdělovací prostředky hrají úlohu při informování o politických a ekonomických zájmech a při vymáhání odpovědnosti za ně, je transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků nezbytnou součástí každého ekosystému zaměřeného na podporu investigativní žurnalistiky, rozmanitosti sdělovacích prostředků a důvěry veřejnosti ve zprávy ve sdělovacích prostředcích. Na nedostatek informací o transparentnosti specifických pro sdělovací prostředky upozornily zúčastněné strany v průběhu konzultací vedených v souvislosti s přípravou tohoto doporučení.
- (22) Z výše uvedeného vyplývá, že vhodným řešením je komplexní přístup k transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků. Ten by podpořil dostupnost informací o vlastnictví sdělovacích prostředků (nebo jeho výkonu) vládou, státní institucí, státním podnikem nebo jiným veřejným orgánem, o zájmech, vazbách nebo činnostech vlastníků v jiných mediálních a nemediálních podnicích, jakož i o jakýchkoli jiných zájmech, které by mohly ovlivnit strategické rozhodování dané mediální společnosti nebo její redakční zaměření. Je rovněž vhodné doporučit zveřejňování informací o jakýchkoli změnách vlastnictví sdělovacích prostředků nebo kontroly nad nimi, které odráží důležitost aktuálních informací týkajících se vlastnické struktury pro příjemce služeb. Tento doporučovaný přístup by měl být upraven v závislosti na typu sdělovacího prostředku a povaze jeho vlastnictví. Zejména v případě sdělovacích prostředků ve vlastnictví novinářů by měly být zpřístupněny pouze informace o vlastnících ve vedoucích funkcích, například o členech představenstva.
- (23) Cílem tohoto doporučení tedy je podporovat vysokou úroveň transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků v celé Unii prostřednictvím dobrovolných opatření, která by mohli přijímat jak přímo poskytovatelé mediálních služeb, tak členské státy, aniž by byla dotčena pravidla horizontální transparentnosti vlastnictví na úrovni Unie podle směrnice (EU) 2015/849 a pravidla pro zveřejňování informací společnostmi podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132⁽²¹⁾, jakož i stávající systémy propojení rejstříků na úrovni Unie.
- (24) Aby Komise podpořila opatření přijatá v návaznosti na toto doporučení, bude umožňovat pravidelný dialog s členskými státy a se zástupci poskytovatelů mediálních služeb a novinářů na příslušných fórech, zejména na Evropském fóru zpravodajských médií. Komise bude pečlivě sledovat opatření přijatá členskými státy a uplatňovat příslušná opatření přijatá poskytovateli mediálních služeb podle tohoto doporučení. Za tímto účelem by členské státy měly být vyzvány, aby Komisi poskytly příslušné informace, jejichž poskytnutí lze od nich důvodně očekávat, a umožnit tak Komisi sledovat dodržování příslušných částí tohoto doporučení, které jsou jim určeny. Zjištění v rámci tohoto sledování mohou sloužit jako podklad pro diskuse vedené zúčastněnými stranami,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

ODDÍL I

Účel doporučení

- 1) Aniž by tím byly dotčeny stávající a budoucí předpisy Unie, toto doporučení:
- a) předkládá poskytovatelům mediálních služeb, kteří poskytují obsah v oblasti zpráv a informací o aktuálních událostech, návrh demonstrativního katalogu dobrovolných opatření pro případné využití s cílem zaručit nezávislost jejich jednotlivých redakčních rozhodnutí;
  - b) doporučuje poskytovatelům mediálních služeb a členským státům, aby přijali opatření na podporu transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků na vnitřním trhu.

⁽²⁰⁾ Viz Rada Evropy: „transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků může přispět k zefektivnění plurality sdělovacích prostředků tím, že se vlastnické struktury v pozadí těchto médií – které mohou ovlivnit redakční politiku – dostanou do povědomí veřejnosti a regulačních orgánů“, preambule Doporučení CM/Rec(2018)1 Výboru ministrů členským státům o pluralitě sdělovacích prostředků a transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků. Viz rovněž Evropská audiovizuální observatoř: „Transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků může stabilizovat a podpořit důvěru v to, že tato moc nebude zneužita k tomu, aby příslušní vlastníci podvrátili prosazovali své vlastní politické, ekonomické a společenské zájmy, ale místo toho bude využita k podpoře společných statků, konkrétně k ověřování faktů v souvislosti se sdělovacími prostředky“, viz M. Cappello (ed.), Transparency of media ownership, IRIS – Zvláštní vydání, Evropská audiovizuální observatoř, Štrasburk, 2021.

⁽²¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (Úř. věst. L 169, 30.6.2017, s. 46).

ODDÍL II

Interní záruky redakční nezávislosti

- 2) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje, aby tento níže uvedený katalog zohlednili při přijímání opatření s cílem zaručit nezávislost individuálních redakčních rozhodnutí.
- 3) Tento katalog slouží poskytovatelům mediálních služeb jako zdroj inspirace. Případná volba záruk by se měla řídit jejich proveditelností a přiměřeností s přihlédnutím k velikosti poskytovatelů mediálních služeb a povaze poskytovaných mediálních služeb.
- 4) Poskytovatelům mediálních služeb se rovněž doporučuje, aby dodržovali samoregulační systémy a iniciativy v oblasti žurnalistiky a mediálního odvětví podporující redakční standardy a standardy důvěryhodné a etické žurnalistiky.

Záruky zajišťující nezávislost a integritu redaktorů

- 5) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje, aby stanovili vnitřní pravidla na ochranu redakční integrity a nezávislosti před nepatřičnými politickými a obchodními zájmy, které mohou ovlivnit jednotlivá redakční rozhodnutí. Pokud taková vnitřní pravidla existují, doporučuje se, aby byla plně uznána a podporována vlastníky i vedením dané mediální společnosti.
- 6) Tato vnitřní pravidla lze shromáždit v podobě chart, kodexů nebo jiných redakčních pokynů a politických dokumentů a poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje, aby zajistili jejich veřejnou dostupnost a přístupnost na svých internetových stránkách, a to v maximální možné míře i pro osoby se zdravotním postižením.

Redakční integrita

- 7) Vnitřní pravidla poskytovatelů mediálních služeb uvedená v bodě 5 by mohla zahrnovat následující aspekty:
  - a) pravidla zajišťující integritu redakčního obsahu (týkající se tvorby obsahu), včetně například programového prohlášení redakce, politik na podporu různorodého a inkluzivního složení redakcí zpráv nebo politik týkajících se odpovědného využívání zdrojů;
  - b) pravidla zaměřená na předcházení střetům zájmů nebo na jejich zveřejňování, zahrnující zejména požadavky na informování veřejnosti o jakýchkoli obchodních nebo profesních vazbách mezi vlastníky nebo subjekty, které jsou součástí vlastnické struktury daného poskytovatele mediálních služeb nebo na něm mají zájem, a subjekty nebo jednotlivci uvedenými v jeho redakčním obsahu;
  - c) politiky týkající se oprav, včetně mechanismů pro podávání stížností;
  - d) pravidla zajišťující oddělení komerčních a redakčních činností, například požadavky na zajištění toho, aby byl redakční obsah oddělený a jasně odlišitelný od obsahu reklamního a propagačního.

Redakční nezávislost

- 8) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje zavést mechanismy, které umožní redakčním zaměstnancům chránit svou redakční nezávislost před jakoukoli formou nepatřičného vměšování. Tyto mechanismy by mohly zahrnovat například:
  - a) postupy fungující jako doplněk k povinnostem stanoveným ve vnitrostátních předpisech provádějících směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937⁽²²⁾, které by umožňovaly upozornit na jakýkoli tlak, jemuž by byli zaměstnanci případně vystaveni; ty by mohly poskytovat možnosti anonymního nebo důvěrného oznamování případů nátlaku;

⁽²²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17).

- b) právo na nesouhlas umožňující redakčním zaměstnancům odmítnout podepsat články nebo jiný redakční obsah, který byl změněn bez jejich vědomí nebo proti jejich vůli;
- c) „doložky svědomí“ chránící před disciplinárními sankcemi nebo svévolným propouštěním redakčních zaměstnanců, kteří odmítnou vykonat úkoly, které jsou podle jejich názoru v rozporu s profesními standardy;
- d) aniž jsou dotčena práva a povinnosti stanovené v pracovním právu nebo jiných ochranných pravidlech, právo redakčních zaměstnanců, kteří se domnívají, že změna vlastnictví poskytovatele mediálních služeb může ovlivnit jejich redakční integritu a nezávislost, tohoto poskytovatele opustit při zachování veškerých výhod, které se vztahují na dobu strávenou v daném sdělovacím prostředí.

Vnitřní orgány nebo struktury

- 9) V zájmu podpory provádění politik nebo vnitřních pravidel týkajících se redakční integrity a nezávislosti se poskytovatelům mediálních služeb doporučuje zřídit vhodné interní nezávislé orgány nebo struktury, které by mohly zahrnovat například:
  - a) etické nebo dozorčí výbory odpovědné za dohled nad správným prováděním chart, kodexů nebo jiných redakčních pokynů a politických dokumentů přijatých v rámci daného poskytovatele mediálních služeb a veřejné ochránce práv odpovědné za zajištění dodržování pravidel redakční integrity. Tyto orgány by mohly přijímat stížnosti na možná porušení zásad a pravidel a usilovat o jejich řešení, například prostřednictvím mediace;
  - b) rady redakce zpráv, redakční rady nebo jiné orgány fungující jako profesní skupiny zastupující redakční zaměstnance v médiích a jako místa kontaktu a dialogu mezi vedením a novináři a dalšími pracovníky sdělovacích prostředků. Jejich členy by mohli volit novináři a další pracovníci sdělovacích prostředků v rámci daného poskytovatele mediálních služeb. Měly by se snažit zajistit zejména to, aby novináři a další pracovníci sdělovacích prostředků měli možnost skutečně využívat práva stanovená v chartách, kodexech nebo jiných redakčních pokynech a politických dokumentech přijatých v rámci daného poskytovatele. Mohly by usilovat rovněž o zajištění dodržování etických zásad;
  - c) ředitele v oblasti žurnalistiky jmenované do výkonných výborů a odpovědné za zajišťování toho, aby politiky daného poskytovatele mediálních služeb respektovaly zásady nezávislé žurnalistiky a svobody tisku;
  - d) rady odpovědné za jmenování šéfredaktora a za ochranu jeho samostatnosti a nezávislosti;
  - e) konzultační nebo mediační výbory složené ze zástupců redakčních zaměstnanců a vedení nebo vlastníků, jejichž úkolem bude řešení sporů mezi redakčními zaměstnanci a členy vedení nebo vlastníky.
- 10) Pravidla upravující fungování těchto subjektů a struktur, pokud existují, jakož i informace o jejich činnostech by měly být ve vhodném rozsahu veřejně dostupné a přístupné, a to v maximální možné míře i pro osoby se zdravotním postižením.

Záruky na podporu účasti novinářů na rozhodování mediálních společností

- 11) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje, aby podporovali zapojení redakčních zaměstnanců nebo orgánů, které je zastupují, do procesů správy a rozhodování. Toto zapojení by mohlo mít podobu práv na informace, práv na konzultace, práv na účast nebo jejich kombinace; tím není dotčen článek 16 Listiny.
- 12) Práva na informace by mohla být stanovena zejména v těchto případech:
  - a) pokud se vlastníci nebo vedení poskytovatele mediálních služeb rozhodnou změnit šéfredaktora;
  - b) pokud se změni složení správní rady;

- c) v případech významných změn týkajících se právní formy nebo vlastnictví poskytovatele mediálních služeb, likvidačního řízení nebo jiných strukturálních změn.
- 13) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje zajistit, aby bylo jmenování šéfredaktora konzultováno s redakčními zaměstnanci nebo s orgány, které je zastupují. Vedení a redakčním zaměstnancům se doporučuje, aby se dohodli na příslušném postupu konzultace.
- 14) Je-li to slučitelné s platnými vnitrostátními pravidly, která jsou v souladu s právem Unie, mohla by být redakčním zaměstnancům poskytnuta možnost podílet se na řízení daného poskytovatele mediálních služeb tím, že si zvolí jednoho nebo více zástupců do správní rady.

Záruky pro zlepšení udržitelnosti poskytovatelů mediálních služeb a dlouhodobých investic do tvorby obsahu

- 15) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje podporovat sdílení znalostí a vyměňovat si osvědčené postupy na příslušných fórech s cílem vypracovat strategie pro zvýšení jejich dlouhodobé udržitelnosti a odolnosti. Komise umožní takovýto dialog v rámci Evropského fóra zpravodajských médií.
- 16) Z dosavadních diskusí vyplývá, že by bylo možné prozkoumat příslušná inovativní opatření v řadě oblastí, například:
- a) obchodní modely, které umožňují účinné přizpůsobení novým spotřebním návykům včetně systémů na bázi předplatného, systémů založených na čtenářích, skupinového financování nebo jiných nových strategií zpeněžování, které se osvědčily při zvyšování příjmů;
  - b) technologická řešení, která mají zásadní význam pro posílení angažovanosti, včetně transparentních algoritmů používaných ke zlepšení doporučování obsahu a přizpůsobování placeného obsahu;
  - c) přístupy zaměřené na udržení uživatelů a zvýšení jejich počtu, zejména prostřednictvím navrhování nových formátů, rozvoje nástrojů pro naslouchání uživatelům a budování komunity, jakož i využívání údajů k lepšímu pochopení preferencí a chování uživatelů, které poté umožní vypracování strategií v oblasti cílení a diverzifikace;
  - d) struktury správy a řízení společností včetně svěřenských fondů nebo nadací, akcionářských dohod novinářů, sdružení novinářů nebo čtenářů nebo jakoukoli jinou strukturu, která může podpořit posilování odolnosti poskytovatelů mediálních služeb. V této souvislosti lze využít těchto struktur nebo mechanismů považovat za přínosné pro zachování redakční nezávislosti a podporu kvalitní žurnalistiky;
  - e) strategie nebo závazky v oblasti opětovného investování příjmů nebo zisků vytvořených s cílem posílit dlouhodobé investice do mediálního obsahu, digitalizace a nezávislé žurnalistiky s ohledem na rostoucí potřebu držet krok s inovacemi v ekonomice pozornosti.
- 17) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje, aby vytvořili politiky zajišťující transparentnost a spravedlivé využívání darů. To by mohlo zahrnovat například zveřejnění totožnosti dárců, kteří poskytují dary převyšující určitou prahovou hodnotu, případně pravidla pro dary od osob či subjektů, jejichž dar by mohl ohrozit redakční nezávislost.
- 18) Poskytovatelům mediálních služeb se rovněž doporučuje prozkoumat možnosti strukturální spolupráce, a to i přeshraniční, s cílem využít příležitostí, které na evropské úrovni nabízí vnitřní trh, a možností oslovit další uživatele. Poskytovatelům mediálních služeb se rovněž doporučuje, aby prozkoumali strukturovaná partnerství zaměřená například na sdružování a využívání údajů a posilování jejich inovačních kapacit.
- 19) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje, aby podporovali příležitosti k odbornému vzdělávání a odborné přípravě svých novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků včetně přeškolení a rekvalifikace. To lze provádět ve spolupráci s orgány mediální samosprávy, profesními organizacemi a sdruženími, jakož i vzdělávacími institucemi.

ODDÍL III***Transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků***

- 20) Poskytovatelům mediálních služeb se doporučuje zajistit, aby byly veřejnosti, a to v co největší míře i osobám se zdravotním postižením, snadno a přímo dostupné podrobné, komplexní a aktuální informace o tom, kdo je jejich vlastníkem. Zejména se doporučuje, aby poskytovatelé mediálních služeb zajistili přístup k informacím týkajícím se:
- a) toho, zda a případně v jakém rozsahu je jejich přímým nebo skutečným vlastníkem vláda, státní instituce, státní podnik nebo jiný veřejný subjekt;
  - b) zájmů, vazeb nebo činností jejich vlastníků v jiných mediálních nebo nemediálních podnicích;
  - c) jakýchkoli jiných zájmů, které by mohly ovlivnit jejich strategické rozhodování nebo jejich redakční zaměření;
  - d) veškerých změn jejich vlastnických nebo kontrolních ujednání.
- 21) Členskými státy se doporučuje, aby přijaly kroky k účinnému provedení doporučení CM/Rec(2018)1 Výboru ministrů členskými státy o pluralitě sdělovacích prostředků a transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků. Členskými státy se doporučuje zejména to, aby pověřily příslušný vnitrostátní regulační orgán nebo subjekt vytvořením a údržbou specializované on-line databáze vlastnictví sdělovacích prostředků, která bude obsahovat neagregované údaje o jednotlivých druzích sdělovacích prostředků, a to i na regionální a/nebo místní úrovni, a k níž by veřejnost měla snadný, rychlý a účinný bezplatný přístup, a vypracováním pravidelných zpráv o vlastnictví mediálních služeb spadajících do pravomoci daného členského státu.
- 22) Členskými státy a jejich vnitrostátními regulačními orgány nebo subjekty se doporučuje, aby si pravidelně vyměňovaly osvědčené postupy v oblasti transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků. Tyto výměny by se měly zaměřit zejména na identifikaci a podporu neúčinnějších opatření nebo nástrojů pro zvyšování transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků a zlepšování správní spolupráce v této oblasti.

ODDÍL IV***Sledování a závěrečná ustanovení***

- 23) Aby bylo možné sledovat opatření a kroky přijaté v návaznosti na toto doporučení, měly by členské státy 18 měsíců po jeho přijetí a následně na vyžádání předkládat Komisi veškeré relevantní informace týkající se opatření a kroků uvedených v oddíle III.
- 24) Komise bude o opatřeních a krocích přijatých v návaznosti na toto doporučení diskutovat s členskými státy a se zúčastněnými stranami, zejména se zástupci poskytovatelů mediálních služeb a novinářů, na relevantních fórech, zejména v rámci Evropského fóra zpravodajských médií.
- 25) Komise v případě potřeby zváží přijetí nového doporučení, které nahradí toto doporučení, s přihlédnutím k Evropskému aktu o svobodě sdělovacích prostředků přijatému spolunormotvůrci, jakož i k diskusím s členskými státy a zúčastněnými stranami. Aby se vyloučily jakékoli pochybnosti, v případě jakéhokoli překrývání mezi ustanoveními tohoto doporučení a nařízením, kterým se stanoví společný rámec pro mediální služby na vnitřním trhu (Evropský akt o svobodě sdělovacích prostředků) v podobě, v jaké byl s konečnou platností schválen spolunormotvůrci, přestanou příslušná ustanovení tohoto doporučení platit, jakmile se stanou použitelnými ustanovení uvedeného nařízení.

Toto doporučení je určeno poskytovatelům mediálních služeb usazeným v Unii, a pokud jde o opatření uvedená v oddíle III, také členskými státy.

V Bruselu dne 16. září 2022.

Za Komisi
Thierry BRETON
člen Komise
